

ZAANS
SYMFONIE
ORKEST

voorjaarsconcert

zondag 17 april 2011

Charles Gounod

Ballet uit de opera Faust

deel 6 Allegretto

deel 5 Moderato con moto

Maurice Ravel

Pavane pour une infante défunte

Claude Debussy

Children's Corner

1. Doctor Gradus ad Parnassum
2. Jumbo's Lullaby
3. Serenade for the Doll
4. The Snow is dancing
5. The little Shepard
6. Golliwogg's Cake-Walk

PAUZE

Ludwig van Beethoven

Pianoconcert no. 1, opus 15

Allegro con brio

Cadenza - Allegro

Largo

Rondo. Allegro

Het Zaans Symfonie Orkest heeft vorig jaar uitbundig zijn negentigste verjaardag gevierd met een drietal concerten. Het eerste, precies een jaar geleden, met Bob van der Ent in het vioolconcert van Dvorak. In het najaar een fantastisch scholenproject en als afsluiting het jubileumconcert met als hoofdmoot tal van opera-aria's. Dit jaar doet het orkest het iets rustiger aan, met in

ieder geval twee concerten. Vandaag staat het eerste op het programma. Het najaarsconcert blijft in zoverre nog even een verrassing, met de vage omschrijving dat het iets spectaculairs gaat worden.

Het orkest bestaat inmiddels dus 91 jaar en is aan zijn derde naam bezig. Aanvankelijk heette het Zaanse Orkestvereniging, later officieel Orkestafdeling van de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, afdeling Zaandam en Omstreken. In de 21' eeuw luistert het vooral naar de naam Zaans Symfonie Orkest, of nog eigentijds, gewoon ZSO.

Het programma van vandaag is deels traditioneel met een pianoconcert van Beethoven. Drie jaar geleden speelde Tijmen Veltman het vijfde op een Bösendorfer; nu Hans Schellevis het eerste op een Yamaha.

Voor de pauze is het een geheel Frans programma en een tikkeltje anders dan u van het ZSO gewend bent.

Veel luisterplezier gewenst

Het ZSO staat sinds november 2008 onder leiding van **Guido Müller**, van huis uit violist. **Guido Müller** (Leeuwarden,

1968) begon zijn vioolopleiding aan de AVO voor jong talent van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Daarna studeerde hij viool bij Ilja Grubert aan het Rotterdams Conservatorium en bij Zinaida Gilels in Boston. Hij volgde masterclasses bij onder anderen Herman Krebbers, Pavel Vernikov en Jean-Jacques Kantorow. Hij nam deel aan diverse cursussen en festivals in onder meer Italië en Finland. Sinds november 1996 is hij als violist verbonden aan het Radio Filharmonisch Orkest. Als remplacant speelde hij onder andere in het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Balletorkest (thans Hollands

Symfonia), de Amsterdamse Bachsolisten, het Nieuw Ensemble, Amsterdam Sinfoniëtta, Combattimento Consort en het Doelen Ensemble. Met deze orkesten trad hij op in binnen- en buitenland. Tevens speelde hij veel kamermuziek. Guido Müller studeerde orkestdirectie bij Jac van Steen en Edmond Saveniers en in Engeland bij Denise Ham en George Hurst. Ook werd hij diverse keren gevraagd om deel te nemen aan een masterclass orkestdirectie aan de Royal Academy of Music in Londen onder leiding van George Hurst. Verder kreeg hij les van Robert Houlihan en Rodolfo Saglimbeni. Guido Müller stond al voor heel wat orkesten. Zo dirigeerde hij het Crea Orkest, het Noord-Hollands Jeugdorkest, het Utrechts Studenten Orkest en het Canford Festival Orchestra in Engeland. Naast het Zaaans Symfonie Orkest dirigeert Guido het Vechtstreek Symfonie Orkest in Maarssen.

Hans Schellevis studeerde piano aan de conservatoria van Amsterdam en Den Haag. Hij maakte naam als begeleider van zowel instrumentalisten als vocalisten en speelde recitals in België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Tsjechië, Denemarken, Noorwegen, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten.

Daarnaast begeleidde hij op masterclasses van onder anderen Nelly Miricioiu en Elly Ameling, maakte radio- en televisieopnamen voor AVRO, NCRV, NPS en de Wereldomroep (waar hij speelde op het jubileumconcert in aanwezigheid van HKH Prinses Máxima), gaf concerten met Cristina Deutekom, Nelly Miricioiu en Bernard Kruysen en is naast een gezochte coach een veelgevraagd begeleider op internationale

zangconcoursen als het IVC in 's-Hertogenbosch, het Belvedere Concours te Wenen, BBC Singer of the World in Cardiff en in Italië.

Hans Schellevis is als repetitor verbonden aan de ZaterdagMatinee waar hij werkt met vermaarde musici als Jaap van Zweden, Edo de Waart, Antonio Pappano, Peter Eötvös, Bruno Campanella, Giuliano Carella, Paolo Olmi, Markus Stenz, Gerd Albrecht, Frans Brüggen, Philip Herreweghe, John Adams, Anja Silja, Carol Vaness, Anne Schwanewilms, Eva Maria Westbroek, Anne Sofie von Otter, Bruce Ford, Raúl Giménez, Ben Heppner, Ian Bostridge, Robert Holl, Matthias Goerne en Nicolai Ghiaurov.

Tevens is hij als vocal coach verbonden aan Opera Studio Nederland en de Dutch New Opera Academy.

Daarnaast werkt hij als score editor voor onder meer ZaterdagMatinee (Escher: *Protesilaos en Laodamia*, Rossini: *Il Pianto d'Armonia* en *Maometto II* en Donizetti: *Caterina Cornaro*) en Opera Rara in Londen (Mercadante: *Virginia* en Donizetti: *Parisina*).

Zo vervaardigt hij momenteel voor Bärenreiter's Rossini Editie een kritische editie van Rossini's *Maometto II* (publicatie 2012) en zullen in een later stadium voor de Donizetti Editie een kritische uitgave van *Parisina* en voor de Mayr Editie een kritische uitgave van *Ginevra di Scozia* volgen.

En tussendoor heeft hij een duo gevormd met de vorige dirigent van het ZSO, Coen van 't Hof.

Het ZSO wordt gesponsord door

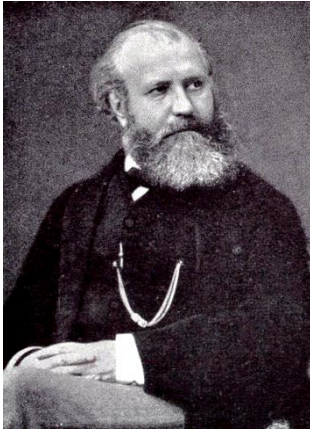

MADDOCKS & BUGLEY GROUP
Consulting.Workforce.Education

Het Zaanse Symfonie Orkest treedt ook op buiten concertzalen. Hier tijdens een optreden op de Zaanse Schans. En soms in bijzondere concertkleding, zoals tijdens het scholenproject

Charles Gounod, beroemd geworden door zijn wereldhit Ave Maria, werd in 1818 in Parijs geboren. Hoewel al vroeg bleek dat hij over een uitzonderlijk muzikaal talent beschikte en de daarop aangepaste opleiding kreeg, besloot hij toch om priester te worden. Kort voor hij gewijd zou worden, besloot hij toch naar de muziek terug te keren. Hij ging weer componeren. Geen kerkelijke muziek meer, zoals hij in zijn jeugd had geschreven, maar muziek voor het theater. Zijn eerste opera's brachten hem nog niet het verwachte

succes, zoveel te meer waardering oogstte hij met luchtige theatermuziek.

In deze periode probeerde hij het nogmaals met Faust, een op het werk van Goethe gebaseerde opera met gesproken dialogen. Het liep weer op een fiasco uit, waarop hij besloot het werk te wijzigen. Pas na deze aanpassingen is de Faust van Gounod de meestgespeelde Franse opera geworden met duizenden uitvoeringen.

Een van de veranderingen was dat Gounod in de vierde akte een omvangrijk ballet opnam. Bekende personen uit de oudheid treden er in op. Aspasia, Cléopatra, Laïs en hun Nubische slavinnen Helena, Astarte en Phryne moesten Faust verleiden en bij een wilde Heksensabbat betrekken.

Deze balletmuziek werd ook beroemd als onafhankelijke concertsuite en het ZSO speelt hieruit twee delen als openingsmuziek bij het concert.

Enkele leden van het *Zaans Symfonie orkest* hebben met elkaar een klein ensemble opgericht. Dit groepje muzikanten heeft zich toegelegd op het spelen van oude dansmuziek. Van Weense walsen naar Italiaanse smartlappen, langs Argentijnse tango's, richting Vivaldi. *Sanseveria*, want zo heet het ensemble, neemt u de wereld rond.

Enthousiaste musici uit het *Zaans Symfonieorkest* geven uw feest graag iets extra's. Soms wordt de spelers gevraagd of ze het niet erg vinden wat op de achtergrond te klinken.

Het antwoord is NEE; zonder de *Sanseveria*-bijdrage zou uw speciale moment niet hetzelfde geweest zijn.

Wilt u een bijeenkomst, feestje of receptie verlevendigen met salonmuziek, dan kunt u contact opnemen met José Vosbergen 0610840648, of Ellis Verreijt, 0299426246. De opbrengst van de optredens komt ten goede aan het orkest.

Maurice Ravel (1875 - 1937) geldt samen met zijn landgenoot Debussy als de belangrijkste vertegenwoordiger van het impressionisme. Geboren in de Pyreneeën, verhuisde hij in een reiswieg naar Parijs. Na zijn eerste succesvolle pianolessen

werd hij als veertienjarige toegelaten tot het Parijse conservatorium. Zijn pianistenopleiding maakte hij niet af, maar na een kort intermezzo keerde hij er terug om bij Gabriel Fauré compositielessen te volgen. Aanvankelijk componeerde hij vooral voor piano, zonder veel succes overigens. Tot zijn eerste werken behoorde de Pavane pour une infante défunte. Een pavane is een oude langzame, statige dans van Italiaans-Spaanse origine. Aanvankelijk veel gedanst aan de Europese hoven van de zestiende eeuw; later als muziekvorm geïntroduceerd door Henry Purcell en veel later door Fauré salonfähig gemaakt. Ravel was 24 toen hij het pianostuk schreef.

Elf jaar later maakte hij er een orkestbewerking van en daarmee vierde hij wel triomfen. Daar was hij, vreemd genoeg, niet blij mee. Hij vond de bewondering voor dit stuk ongepast, omdat hij veel betere stukken had geschreven die deze eer meer verdienden. Of in zijn eigen woorden: 'Terugkijkend na zo lange tijd, kan ik in de Pavane helemaal niets bijzonders meer ontdekken. Integendeel, de zwakheden van dit stuk zijn me des te duidelijker: de al te opvallende invloed van Chabrier en de zeer gebrekkige vorm.' Over zijn wereldhit de Bolero was hij overigens ook niet zo tevreden: 'een muzikaal inhoudloos stuk'.

Daar denken talloze muzikliefhebbers inmiddels heel anders over.

Het Zaans Symfonie Orkest kampt met hetzelfde probleem als waarmee veel verenigingen te maken hebben: gebrek aan geld. De eigen middelen zijn niet toereikend om dat te realiseren wat het orkest doet. Dat kan alleen dankzij de steun van donateurs, vrienden van het orkest en een aantal instellingen en bedrijven.

Dirigent, bestuur en leden zijn dan ook zeer erkentelijk voor de steun van, in willekeurige volgorde, het Prins Bernhard Cultuurfonds, de Stichting Ir. P.M. Duyvis, mevrouw Klok, de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, MADDOCKS & BUGLEY GROUP, Consulting. Detachering. Technology, mevrouw Van Heek, Rotary Club Zaandam-Oost, familie Verbrugge, de Gemeente Zaanstad, de Vereniging tot Aanwending der Fondsen van de voormalige 'Spaarbank te Wormerveer', genaamd Gerrit Blaauw.

Wilt u het werk van het ZSO steunen, dan kunt u zich opgeven als vriend van het orkest bij het secretariaat Treilerstraat 49 1503 JC Zaandam

Voor giften aan het orkest is het wellicht van belang te weten dat het orkest officieel te boek staat als ANBI, een 'algemeen nut beogende instelling'. Dat betekent dat giften aan het orkest fiscaal aftrekbaar zijn.

Claude Debussy (1862 - 1918) was ook een pianospelend wonderkind, maar hij had de pech dat hij in een amuzikaal gezin opgroeide. Door bemiddeling van invloedrijke personen mocht hij naar het conservatorium. Hij loste zijn beloftes snel in en met name Charles Gounod beschouwde hem als een muzikaal genie. Dit in tegenstelling tot veel van zijn tijdgenoten die zijn impressionistisch genoemde werken minder konden waarderen.

De suite *Le Coin des Enfants* is oorspronkelijk een zesdelig pianowerk dat

dateert uit 1909. Debussy schreef het voor zijn dochter Chou-Chou. Van dit stuk heeft de Franse componist en vriend van Debussy, André Caplet een orkestbewerking gemaakt, die onder haar Engelse titel *Children's Corner* tot de klassiekers is gaan behoren. Op de bijgevoegde foto ziet u hen beiden.

Het orkeststuk bestaat ook uit zes delen, alle met een Engelse titel. Het eerste 'Doctor Gradus ad Parnassum' is een parodie op een serie van honderd, toen erg populaire, piano-etudes van Clementi met bijna dezelfde titel. 'Jumbo's Lullaby' is een slaapliedje waarin de stappen van de olifant door de bassen worden verbeeld. 'Serenade for the Doll' is een luchtig poppenlied en 'The Snow is dancing' een impressionistische verbeelding van een dansende sneeuwbal. Het pastorale 'The little Shepard' roept de illusie van het serene landleven op en het beroemdste deel, 'Golliwog's Cakewalk', een parodie op een jazzthema, gaat over een negerpop die een koekdans maakt.

Ludwig van Beethoven (1770 - 1827) was telg uit een muzikale familie en zijn vader had al heel gauw in de gaten dat de kleine

Ludwig wel wat kon. Naar het voorbeeld van (Leopold) Mozart zette hij vervolgens alles op alles om van zijn zoon ook een wonderkind te maken. Kleine Ludwig zou dan voorgoed een einde kunnen maken aan hun armlastige bestaan. Dat geluksscenario lukte alleen op het muzikale

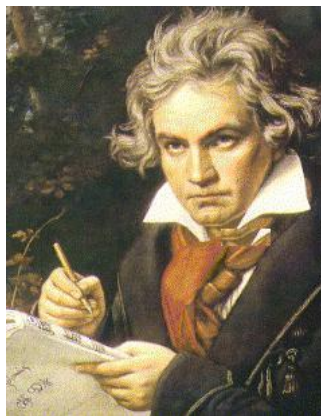
gebied: als zevenjarige pianist debuteerde hij in Keulen, op elfjarige leeftijd kende hij *Das Wohltemperierte Klavier* uit het hoofd en toen hij dertien was, verschenen zijn eerste piano-sonates in druk. En ook een zogenaamd nulde pianoconcert in Es majeur. Het stuk is pas onlangs bekend geworden door een reconstructie van de orkestpartij van de hand van pianist Ronald Brautigam.

Voor zijn verdere 'studie' verbleef Beethoven een tijdje in Wenen waar hij onder anderen Mozart ontmoette. Bij die gelegenheid moet deze hebben gezegd: 'Hou 'm in de gaten, hij gaat jullie nog eens wat vertellen!' Beethoven was toen zestien.

Later vestigde hij zich definitief in Wenen, waar hij lessen volgde bij Haydn. Tussen hen beiden boterde het overigens niet erg. Haydn had kritiek op wat hij de 'woede' in Beethovens muziek noemde.

Uit die periode stamt het eerste pianoconcert: levendig, speels en verrassend, bijna in de geest van Mozart. Heeft de kritiek van Haydn kennelijk toch gewerkt.

Hoewel Beethoven al een aantal jaren in Wenen woonde, speelde hij pas in 1795 zijn eerste concert. Volgens de overlevering was dat het eerste pianoconcert, dat u vanmiddag ook hoort. Dat eerste pianoconcert stamt uit een eerdere periode dan de stukken van Beethoven die het ZSO de afgelopen tijd heeft gespeeld. Het vijfde pianoconcert en de ouvertures Coriolan en Egmont komen uit zijn zogenaamde laatste periode, gekenmerkt door veel heroïscher muziek.

Wilt u meer weten over het Zaans Symfonie Orkest? Bezoek dan de website:

www.zaanssymfonieorkest.nl

Daar vindt u alles wat u weten wilt. Hoe u donateur kunt worden, bij wie u zich als lid kunt aanmelden, wanneer de repetities zijn enzovoort.

Natuurlijk kunt u ook gewoon schrijven of bellen:

Secretariaat Treilerstraat 49 1503 JC Zaandam
075 6145602

In het ZSO speelden:

Eerste viool: José Vosbergen, Anja Blekkenhorst, Nora Kim Brahms, Mirjam Brinkman, Ron van Leeuwen, Agnes Leguit.

Tweede viool: Ellis Verreijt, Liesbeth Meijlemans, Ton Roling, Marja Sinkeldam

Altviool: Helga Bakker, Floor Feleüs, Ellen Pothoff, Wobbe Treffers.

Cello: Jeannine Groenheiden, Trudy de Loof, Hannie Rodrigues Parreira, Herman Tromp.

Contrabas: Saskia Andriessen, Jan Engel.

Harp: Lisanne Koot.

Fluit: Jacco Verburgt, Christine Calis.

Hobo: Jan Singerling, Anita Driessen.

Klarinet: Huib Brokkelkamp, Inge Out.

Fagot: Wim van der Ende, Fred van Draanen.

Hoorn: Katinka Poel, Tim Knol, Jac Visser, Martijn Smulders.

Slagwerk: Leida Zandstra, Hennie Kraaijpoel.